

6. Minimálpolinomok $GF(2^m)$ felett és BCH kódok

Kódolástechnika

Előkészületek

Legyen $q = p^m$ és $n = q - 1$ (p prímszám, $m \geq 2$). $GF(q)$ primitív eleme y , így

$$GF(q) = \{0, 1, y, y^2, \dots, y^{n-1}\}.$$

Korábbról tudjuk, hogy $x^n - 1$ gyökei kiadják $GF(q)$ összes nemnulla elemét, vagyis

$$x^n - 1 = (x - 1)(x - y)(x - y^2) \dots (x - y^{n-1}).$$

Előkészületek

Legyen $q = p^m$ és $n = q - 1$ (p prímszám, $m \geq 2$). $GF(q)$ primitív eleme y , így

$$GF(q) = \{0, 1, y, y^2, \dots, y^{n-1}\}.$$

Korábbról tudjuk, hogy $x^n - 1$ gyökei kiadják $GF(q)$ összes nemnulla elemét, vagyis

$$x^n - 1 = (x - 1)(x - y)(x - y^2) \dots (x - y^{n-1}).$$

$x^n - 1$ azonban tekinthető egy $GF(p)$ polinomként is, és felbontható $GF(p)$ felett irreducibilis polinomok szorzatára:

$$x^n - 1 = p_1(x)p_2(x) \dots p_L(x).$$

Előkészületek

Minden egyes $p_\ell(x)$ ($\ell = 1, \dots, L$) polinom irreducibilis $\text{GF}(p)$ felett, de $\text{GF}(q)$ felett gyöktényezőkre bontható.

$\text{GF}(q)$ elemeit a $p_\ell(x)$ -ek szerint csoportosítjuk. Ezeket konjugált csoportoknak hívjuk.

Példa. $\text{GF}(8)$ esetén ($q = 8, p = 2, m = 3, n = 7$)

$$x^7 - 1 = (x - 1)(x^6 + x^5 + x^4 + x^3 + x^2 + x + 1) =$$

Előkészületek

Minden egyes $p_\ell(x)$ ($\ell = 1, \dots, L$) polinom irreducibilis $\text{GF}(p)$ felett, de $\text{GF}(q)$ felett gyöktényezőkre bontható.

$\text{GF}(q)$ elemeit a $p_\ell(x)$ -ek szerint csoportosítjuk. Ezeket konjugált csoportoknak hívjuk.

Példa. $\text{GF}(8)$ esetén ($q = 8, p = 2, m = 3, n = 7$)

$$\begin{aligned}x^7 - 1 &= (x - 1)(x^6 + x^5 + x^4 + x^3 + x^2 + x + 1) = \\ &= (x - 1) \cdot \underbrace{(x^3 + x + 1)}_{(x-y)(x-y^2)(x-y^4)} \cdot \underbrace{(x^3 + x^2 + 1)}_{(x-y^3)(x-y^5)(x-y^6)},\end{aligned}$$

Előkészületek

Minden egyes $p_\ell(x)$ ($\ell = 1, \dots, L$) polinom irreducibilis $\text{GF}(p)$ felett, de $\text{GF}(q)$ felett gyöktényezőkre bontható.

$\text{GF}(q)$ elemeit a $p_\ell(x)$ -ek szerint csoportosítjuk. Ezeket konjugált csoportoknak hívjuk.

Példa. $\text{GF}(8)$ esetén ($q = 8, p = 2, m = 3, n = 7$)

$$\begin{aligned}x^7 - 1 &= (x - 1)(x^6 + x^5 + x^4 + x^3 + x^2 + x + 1) = \\ &= (x - 1) \cdot \underbrace{(x^3 + x + 1)}_{(x-y)(x-y^2)(x-y^4)} \cdot \underbrace{(x^3 + x^2 + 1)}_{(x-y^3)(x-y^5)(x-y^6)},\end{aligned}$$

Tehát $\text{GF}(8)$ felett a konjugált csoportok és a megfelelő minimálpolinomok

$$\begin{aligned}\{1\} &\rightarrow x - 1 \\ \{y, y^2, y^4\} &\rightarrow x^3 + x + 1 \\ \{y^3, y^5, y^6\} &\rightarrow x^3 + x^2 + 1\end{aligned}$$

BCH kódok

Egy lineáris ciklikus kód BCH kód $GF(q)$ felett, ha a $g(x)$ generátorpolinomjának y^1, y^2, \dots, y^{2t} gyökei. A kód t hiba kijavítására képes.

Megjegyzések.

- ▶ minden BCH kódra $n = q - 1$.
- ▶ k értéke nincs előírva, t -től fog függni.
- ▶ $g(x)$ -nek lehetnek további gyökei $y^1, y^2, \dots, y^{2t-n}$ kívül.
- ▶ $g(x)$ gyökei teljes konjugált csoportokat tartalmaznak; $g(x)$ a megfelelő minimálpolinomok szorzata.

1. feladat

- (a) Határozzuk meg a konjugált gyököket GF(4) felett.
- (b) Határozzuk meg a megfelelő minimálpolinomot.
- (c) Adjuk meg a GF(4) feletti, 1 hibát javító BCH kód generátorpolinomját.
- (d) Ábrázoljuk a megfelelő eltolás regiszter architektúrát és jelöljük az együtthatókat.

(GF(4) feletti hatványtábla: $y^0 = 1, y^1 = y, y^2 = y + 1, y^3 = 1$.)

1. feladat

- (a) Határozzuk meg a konjugált gyököket $GF(4)$ felett.
- (b) Határozzuk meg a megfelelő minimálpolinomot.
- (c) Adjuk meg a $GF(4)$ feletti, 1 hibát javító BCH kód generátorpolinomját.
- (d) Ábrázoljuk a megfelelő eltolás regiszter architektúrát és jelöljük az együttthatókat.

($GF(4)$ feletti hatványtábla: $y^0 = 1, y^1 = y, y^2 = y + 1, y^3 = 1$.)

Megoldás.

(a)

$$x^3 - 1 = (x - 1)(x^2 + x + 1) = (x - 1)(x - y)(x - y^2),$$

tehát a konjugált gyökök y, y^2 .

1. feladat

- (a) Határozzuk meg a konjugált gyököket GF(4) felett.
- (b) Határozzuk meg a megfelelő minimálpolinomot.
- (c) Adjuk meg a GF(4) feletti, 1 hibát javító BCH kód generátorpolinomját.
- (d) Ábrázoljuk a megfelelő eltolás regiszter architektúrát és jelöljük az együtthatókat.

(GF(4) feletti hatványtábla: $y^0 = 1, y^1 = y, y^2 = y + 1, y^3 = 1$.)

Megoldás.

(a)

$$x^3 - 1 = (x - 1)(x^2 + x + 1) = (x - 1)(x - y)(x - y^2),$$

tehát a konjugált gyökök y, y^2 .

(b) $\Phi(x) = (x - y)(x - y^2) = x^2 + x + 1$.

1. feladat

- (a) Határozzuk meg a konjugált gyököket GF(4) felett.
- (b) Határozzuk meg a megfelelő minimálpolinomot.
- (c) Adjuk meg a GF(4) feletti, 1 hibát javító BCH kód generátorpolinomját.
- (d) Ábrázoljuk a megfelelő eltolás regiszter architektúrát és jelöljük az együtthatókat.

(GF(4) feletti hatványtábla: $y^0 = 1, y^1 = y, y^2 = y + 1, y^3 = 1$.)

Megoldás.

(a)

$$x^3 - 1 = (x - 1)(x^2 + x + 1) = (x - 1)(x - y)(x - y^2),$$

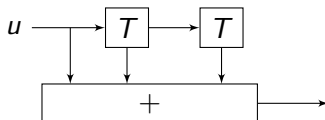
tehát a konjugált gyökök y, y^2 .

(b) $\Phi(x) = (x - y)(x - y^2) = x^2 + x + 1$.

(c) y és y^2 muszáj, hogy szerepeljen $g(x)$ gyökei között. Mivel egy konjugált csoporthoz tartoznak, ezért elegendőek is, és $g(x) = (x - y)(x - y^2) = x^2 + x + 1$.

1. feladat

(d)

Megjegyzés: minden szorzás egy galvanikus kapcsolattal van megvalósítva (a minimálpolinomok tulajdonságai miatt). Emiatt $GF(2^m)$ felett nincs szükség bonyolult „rész eltolás architektúrákra” a szorzásokhoz.

2. feladat

Lehet-e a következő polinom egy GF(8) feletti BCH kód generátorpolinomja?

$$g(x) = x^4 + yx^3 + y^3x^2 + yx + 1$$

2. feladat

Lehet-e a következő polinom egy GF(8) feletti BCH kód generátorpolinomja?

$$g(x) = x^4 + yx^3 + y^3x^2 + yx + 1$$

Megoldás. Nem, mivel egy GF(8) feletti BCH kód generátorpolinomjának minden együtthatója GF(2)-beli kell legyen, vagyis minden együttható csak 0 vagy 1 lehet.

3. feladat

Adjuk meg a $GF(8)$ feletti, 1 hibát javító BCH kód generátorpolinomját.

3. feladat

Adjuk meg a $GF(8)$ feletti, 1 hibát javító BCH kód generátorpolinomját.

Megoldás. A $GF(8)$ feletti konjugált csoportok és a megfelelő minimálpolinomok

$$\{1\} \rightarrow x - 1$$

$$\{y, y^2, y^4\} \rightarrow x^3 + x + 1$$

$$\{y^3, y^5, y^6\} \rightarrow x^3 + x^2 + 1$$

Ahhoz, hogy $t = 1$ hibát javítson a kód, $g(x)$ gyökei között kell szerepeljen y és y^2 a teljes konjugált csoportjukkal, így

$$g(x) = x^3 + x + 1.$$

4. feladat

- (a) Számítsuk ki a $GF(8)$ feletti, 2 hibát javító BCH kód paramétereit.
- (b) Adjuk meg a generátorpolinomot.
- (c) Számítsuk ki a csupa 7-es üzenetvektorhoz tartozó kódszót.

4. feladat

- (a) Számítsuk ki a $GF(8)$ feletti, 2 hibát javító BCH kód paramétereit.
- (b) Adjuk meg a generátorpolinomot.
- (c) Számítsuk ki a csupa 7-es üzenetvektorhoz tartozó kódszót.

Megoldás.

- (a) $t = 2$ miatt a generátorpolinom gyökei között y, y^2, y^3, y^4 biztosan szerepel. Viszont akkor be kell vennünk a teljes konjugált csoportokat is:

$$\begin{aligned}\{y, y^2, y^4\} &\rightarrow x^3 + x + 1 \\ \{y^3, y^5, y^6\} &\rightarrow x^3 + x^2 + 1\end{aligned}$$

és így

$$g(x) = (x^3 + x + 1)(x^3 + x^2 + 1) = x^6 + x^5 + x^4 + x^3 + x^2 + x + 1.$$

4. feladat

(a) $g(x)$ foka $n - k = 6 \rightarrow n = 7, k = 1$, ez egy $C(7,1)$ kód.

($g(x)$ -nek egyébként y^1, \dots, y^6 is mind gyöke, így ez a kód igazából 3 hibát is képes javítani, nemcsak 2-t.)

4. feladat

(a) $g(x)$ foka $n - k = 6 \rightarrow n = 7, k = 1$, ez egy $C(7,1)$ kód.

($g(x)$ -nek egyébként y^1, \dots, y^6 is mind gyöke, így ez a kód igazából 3 hibát is képes javítani, nemcsak 2-t.)

(b) $g(x) = (x^3 + x + 1)(x^3 + x^2 + 1) = x^6 + x^5 + x^4 + x^3 + x^2 + x + 1$.

4. feladat

(a) $g(x)$ foka $n - k = 6 \rightarrow n = 7, k = 1$, ez egy $C(7,1)$ kód.

($g(x)$ -nek egyébként y^1, \dots, y^6 is mind gyöke, így ez a kód igazából 3 hibát is képes javítani, nemcsak 2-t.)

(b) $g(x) = (x^3 + x + 1)(x^3 + x^2 + 1) = x^6 + x^5 + x^4 + x^3 + x^2 + x + 1$.

Ez a kód az $u(x) = u$ üzenetpolinomhoz a

$$c(x) = u(x)g(x) = u + ux + \dots + ux^6$$

kódpolinomot rendel. Az $u \rightarrow c$ kódszó hozzárendelés kiolvasható az együtthatókból:

$$u \rightarrow (u u u u u u u);$$

igazából ez ugyanaz az alap ismétlődő kód, amit ismerünk korábbról.

4. feladat

(a) $g(x)$ foka $n - k = 6 \rightarrow n = 7, k = 1$, ez egy $C(7,1)$ kód.

($g(x)$ -nek egyébként y^1, \dots, y^6 is mind gyöke, így ez a kód igazából 3 hibát is képes javítani, nemcsak 2-t.)

(b) $g(x) = (x^3 + x + 1)(x^3 + x^2 + 1) = x^6 + x^5 + x^4 + x^3 + x^2 + x + 1$.

Ez a kód az $u(x) = u$ üzenetpolinomhoz a

$$c(x) = u(x)g(x) = u + ux + \dots + ux^6$$

kódpolinomot rendeli. Az $u \rightarrow c$ kódszó hozzárendelés kiolvasható az gyűjtthetőkből:

$$u \rightarrow (u u u u u u u);$$

igazából ez ugyanaz az alap ismétlődő kód, amit ismerünk korábbról.

(c) $u = (7) \rightarrow c = (7777777)$